

Fråga E 14/2024
Ställd av Anna-Kristiina Mikkonen
Till Regeringarna i Danmark, Norge, Sverige och Island

Skriftlig fråga om förverkligande av arbetstagares rättigheter i Norden

Till regeringarna i Danmark, Norge, Sverige och Island

Finlands regering har lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om kollektivavtal och lagen om medling i arbetstvister samt till lagar som har samband med dem (RP 12/2024 rd). I propositionen föreslås ändringar i lagen om medling i arbetstvister, arbetsavtalslagen, lagen om sjöarbetsavtal, lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal och statstjänstemannalagen.

Enligt den praxis som tillämpas inom ILO och Europeiska människorättsdomstolen kan rätten att begränsa stridsåtgärder primärt motiveras med den fredsplikt som följer av gällande kollektivavtal. I den finländska regeringens proposition till lagen om medling i arbetstvister föreslås betydande begränsningar gällande politiska arbetskonflikter och sympatiaktioner även i ett avtalslöst läge, då fredsplikt inte råder.

I propositionen föreslås också en sanktionsartad kompensationsavgift för arbetstagaren personligen, vilket i den finländska arbetsrätten i praktiken är en ny påföljd, som ifall den verkställs kommer att vara kännbar för enskilda arbetstagare. De föreslagna bestämmelserna kan ses som en begränsning i den fackliga föreningsfrihet som garanteras i 13 § 2 mom. i grundlagen.

I Finland har politiska strejker varit relativt ovanliga och de har därmed haft begränsad effekt. Enligt tolkningspraxis av artikel 78 i ILO-konventionen och Europakonventionen är ekonomisk skada som åsamkas arbetsgivaren inte i sig en tillåten grund för att begränsa arbetskonflikter. Med beaktande av tolkningspraxis för ILO-konventionerna är det osäkert om den finländska regeringens förslag till denna del uppfyller kravet på att begränsningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna inte får stå i konflikt med Finlands internationella åtaganden gällande mänskliga rättigheter. Finlands regering motiverar sina förslag med att de utgår från en nordisk modell och nordiska exempel, men i regeringens förslag ingår endast ett urval element som ytterligare stärker arbetsgivarens ställning.

Med hänvisning till ovanstående önskar vi ställa följande frågor till de nordiska regeringarna, som ansvarar för dessa ärenden:

- Har ert land begränsat stridsåtgärderna? Hurdana begränsningar har ni i så fall?
- Om arbetstagarnas rätt att organisera sig fackligt och genomföra stridsåtgärder inte förverkligas enligt internationella förpliktelser i ert land eller i andra nordiska länder, vilka åtgärder har regeringen då för avsikt att vidta?
- Vilka åtgärder vidtar regeringen för att öka det nordiska arbetsmarknadssamarbetet och avlägsna gränshindren på arbetsmarknaden?
- Vilka exempel på god praxis i ert lands sysselsättningspolitik vore bra att främja gemensamt i hela Norden?
- Hur ställer sig er regering till personalrepresentation i företagens styrelser, till arbetstagarnas tolkningsföreträde i konfliktsituationer, till att stärka rätten för de anställda att få information och till en stark förhandlingskultur på arbetsplatserna?

Tórshavn, den 10. april 2024

Anna-Kristiina Mikkonen (S-gruppen FI)